

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Andrzejak-Kruk (spr.)

Sędziowie: SO Anna Paszyńska-Michałowska

SO Ewa Fras-Przychodni

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2014r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. B.

przy udziale: H. B., K. A., M. B. (1), J. B. i M. B. (2)

o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności

na skutek skargi wnioskodawcy

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

prowadzonego przed Sądem Rejonowym (...)w P.

pod sygn. akt V.Ns.(...)

postanawia:

oddalić skargę.

/-/ Anna Paszyńska-Michałowska/-/ Joanna Andrzejak-Kruk/-/ Ewa Fras -Przychodni

UZASADNIENIE

Pismem złożonym w dniu 11.12.2013r. wnioskodawca J. B. wystąpił o stwierdzenie, że w toczącym się z jego wniosku przed Sądem Rejonowym (...)w P. pod sygn. akt V.Ns.(...)postępowaniu doszło do naruszenia jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oraz o przyznanie mu od Skarbu Państwa kwoty 10.000,-zł tytułem finansowej rekompensaty. W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że jest to już trzecia skarga na przewlekłość trwającego łącznie blisko 13 lat postępowania, przy czym od czasu złożenia ostatniej skargi upłynęły trzy lata, a jego sytuacja nie uległa zmianie. Skarżący zarzucił, że na skutek różnych okoliczności kolejne terminy rozpraw (w tym także dodatkowe) są odwoływane, a ponadto – uwzględniając wnioski uczestników, którzy grają na czas – Sąd zobowiązuje strony do próby ugodowego zakończenia sporu, choć wcześniej podejmowane wielokrotne próby nie doprowadziły do polubownego rozwiązania.

Postanowieniem z dnia 20.03.2009r., sygn. akt XV.S.(...)Sąd Okręgowy w P. oddalił skargę wnioskodawcy na przewlekłość postępowania, nie stwierdzając, aby w zarzucanym przez wnioskodawcę okresie, tj. od lipca 2005r. w sprawie wystąpiła nieuzasadniona zwłoka.

Postanowieniem z dnia 4.03.2011r., sygn. akt XV.S(...)Sąd Okręgowy w P. uwzględnił skargę złożoną przez wnioskodawcę w dniu 29.12.2011r. i stwierdził przewlekłość postępowania w okresie od 18.03.2010r. do 3.11.2010r., zasądając od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.000,-zł.

Przebieg postępowania w sprawie po dniu 4.03.2011r. był następujący:

W dniu 11.03.2011r. sędzia sprawozdawca złożyła wniosek o jej wyłączenie od prowadzenia sprawy, w związku z czym rozprawa wyznaczona na 11.03.2011r. została odroczone. Postanowienie w przedmiocie wniosku wydane zostało 21.03.2011r., zaś zarządzeniem z 22.03.2011r. wyznaczono nowy termin rozprawy na 29.04.2011r. Pismem złożonym w dniu 22.04.2011 r. wnioskodawca oraz uczestniczka K. A.zmodyfikowali swe stanowisko odnośnie sposobu podziału wspólnej nieruchomości, sprecyzowali żądanie rozliczenia opłat za korzystanie z lokalu przez uczestników J. B.i M. B.(za okres do IV 2011r.), a także wnieśli o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego w celu ustalenia wartości lokalu mieszkalnego.

Na rozprawie 29.04.2011r. Sąd Rejonowy określił pełnomocnikowi uczestników termin 7 dni m.in. na ustosunkowanie się do pisma z dnia 22.04.2011r. i odroczył rozprawę do 18.05.2011r.

Na rozprawie 18.05.2011r. uczestnicy zasygnalizowali możliwość ugodowego zakończenia sprawy, w związku z czym Sąd Rejonowy zobowiązał strony do podania w terminie 10 dni, czy doszły do porozumienia, a ponadto postanowił zwrócić się do biegłego o potwierdzenie w terminie 21 dni wyceny nieruchomości. Rozprawa została odroczone do 27.07.2011r. Pismem złożonym w dniu 10.06.2011r. wnioskodawca oraz uczestniczka K. A. poinformowali o niezawarcie porozumienia, zaś pismem z dnia 29.06.2011r. biegły S. S. podał, że dokonanie aktualizacji nie jest możliwe ze względu na wzrost cen transakcyjnych.

Na rozprawie 27.07.2011r. przesłuchano biegłego S. S., a Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego z uprawnieniami geodety oraz zobowiązał strony do wpłacenia zaliczek. Rozprawa została odroczone, a termin miał zostać wyznaczony z urzędu. Postanowieniem z dnia 15.09.2011r. Sąd Rejonowy określił tezę dowodową opinii biegłego z dziedziny szacowania nieruchomości (B. W.) oraz biegłego sądowego z dziedziny geodezji (S. S.) i następnie wysłał akta do biegłych ze zleceniem wydania opinii w określonym terminie, który następnie – na wniosek obu biegłych – przedłużył. Biegły W. ostatecznie złożył opinię w dniu 21.05.2011r., zaś biegły S. – w dniu 25.05.2012r.

Zarządzeniem z 22.06.2012r. wyznaczono termin rozprawy i polecono doręczenie stronom opinii biegłych. Na rozprawie 27.07.2012r. wnioskodawca i uczestnicy zajęli stanowisko odnośnie opinii oraz sposobu podziału wspólnych nieruchomości. Rozprawa została odroczone do dnia 19.10.2012r. celem przesłuchania biegłych. Ponieważ przed wyznaczonym terminem rozprawy biegły W.zawiadomił, że nie będzie mógł się stawić ze względu na planowany pobyt za granicą, zarządzeniem z dnia 14.08.2012r. kolejny termin rozprawy, na który wezwano tego biegłego, wyznaczono na 7.11.2012r. Pismem z dnia 14.09.2012r. wnioskodawca i uczestniczka K. A.rozszerzyli żądanie rozliczenia z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego za okres do 2012r. Na rozprawie 19.10.2012r. przesłuchano biegłego S.i Sąd uwzględnił wniosek wnioskodawcy o sporządzenie opinii uzupełniającej dotyczącej możliwości podziału nieruchomości w sposób uwzględniający wolę stron. Sąd odroczył rozprawę do dnia 7.11.2012r oraz wyznaczył kolejny jej termin na 19.12.2012r. Na rozprawie 7.11.2012r. Sąd Rejonowy dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego W.i przesłuchał biegłego, a następnie odroczył rozprawę do 9.01.2013r. wskazując na konieczność kontynuowania postępowania i trudny do przewidzenia okres uzyskania uzupełniającej opinii. Na wniosek uczestników H. B., M. B. (1), M. B. (2)i J. B., którzy poinformowali o wypowiedzeniu pełnomocnictwa przez ich dotychczasowego adwokata, odwołano terminy rozprawy wyznaczone na 19.12.2012r. i 9.01.2013r., a nowy termin wyznaczono na 27.02.2013r.

W dniu 9.01.2013r. biegły S.złożył opinię uzupełniającą, przy czym Sąd Rejonowy zwrócił się do niego o stosowne uzupełnienie dokumentów geodezyjnych, a następnie polecił doręczenie opinii wnioskodawcy i uczestnikom. Rozprawa w dniu 27.02.2013r. została odroczone na wniosek uczestników, którzy opinię otrzymali dzień wcześniej. Sąd Rejonowy zobowiązał uczestników do zajęcia stanowiska w przedmiocie uzupełniającej opinii i odroczył rozprawę

do 15.05.2013r. celem kontynuowania postępowania dowodowego, przy czym kolejny jej termin wyznaczył na 7.06.2013r. Uczestnicy zakwestionowali opinię uzupełniającą biegłego S.i wnieśli o jego przesłuchanie na rozprawie. W dniu 9.05.2013r. opinię uzupełniającą złożył biegły W.. Na rozprawie w dniu 15.05.2013r. Sąd Rejonowy zobowiązał zainteresowanych do zajęcia w stanowiska w przedmiocie doręczonej im wówczas opinii. Z uwagi na zgłoszone propozycje ugodowe zakreślono uczestnikom termin do 24.05.2013r. celem ich sprecyzowania.. Termin kolejnej rozprawy wyznaczono na 31.07.2013r. Na rozprawie 7.06.2013r. Sąd zakreślił stronom ostateczny termin do przedstawienia stanowisk co do podziału składników majątkowych i z uwagi na to rozprawę odroczył do 2.10.2013r. W piśmie złożonym w dniu 20.06.2013r. wnioskodawca i uczestniczka K. A.wnieśli o rozliczenie opłat za korzystanie z lokalu mieszkalnego za okres do lipca 2013r. oraz zaprezentowali swe „ostateczne” stanowisko w sprawie. W dniu 25.06.2013r. także uczestnicy H.,M. (1), M. (2) i J. B.złożyli pismo, w którym wyrazili swe stanowisko odnośnie przedmiotu sprawy.

Rozprawa wyznaczona na 31.07.2013r. została odwołana, później odwołana została także – w związku z chorobą sędziego sprawozdawcy – rozprawa wyznaczona na 2.10.2013r. Nowy termin wyznaczono na 13.12.2013r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17.06.2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004r. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla jej rozstrzygnięcia (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Ocena, czy zaistniała przewlekłość jest względna i zawsze musi odnosić się do realiów konkretnej sprawy i przyjętego trybu postępowania. Pojęcie przewlekłości generalnie dotyczy stanów czy zdarzeń nadmiernie rozciągniętych w czasie, przedłużających się, przy czym przewlekłość nie jest zależna jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć strony, ale od czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Nie można bowiem oczekiwać, że sprawy będą rozstrzygane natychmiast po ich wpływie, gdyż ani nie jest to możliwe ze względów organizacyjnych, ani nie byłoby rozsądne wobec konieczności zapoznania się sędziów z materiałami sprawy, czasu dla ich rozważenia i podjęcia decyzji. Chodzi jedynie o to, by czynności te zabierały odpowiednią ilość czasu, a zatem odbywały się bez zbędnej zwłoki, której nie dałoby się uzasadnić, a która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność jego działań. Ocena zarzutu przekroczenia rozsądnego terminu rozpoznania sprawy powinna uwzględniać przeciętny czas oczekiwania na rozpatrzenie sprawy w prawidłowo funkcjonującym sądzie. Tylko nadmierne zaś odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki o jakim mowa w ustawie (tak również: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11.05.2005r., II S 26/05, LEX nr 151808; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.09.2005r., II S 19/05, publ. KZS 2005/11/39; postanowienie NSA w Warszawie z 26.11.2004r., GPP 1/4, publ. ONSAiWSA 2005/5/97).

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie od czasu rozpoznania poprzedniej skargi wnioskodawcy nie wystąpiła tak rozumiana przewlekłość postępowania.

Zwłokę skarżący wiąże przede wszystkim z niezrozumiałym – w jego ocenie – odwoływaniem rozpraw. Zarzut ten nie jest trafny. Skarżący wylicza przykłady tych rozpraw, które z różnych przyczyn się nie odbyły, natomiast pomija, że w badanym okresie efektywnie przeprowadzono 9 posiedzeń, a odwołano jedynie 4. Odwołanie rozpraw wyznaczonych na 19.12.2012r. i 9.01.2013r. nastąpiło z przyczyn w żadnym stopniu nie obciążających Sądu Rejonowego, gdyż zwrócili

się o to uczestnicy, którym dotychczasowy pełnomocnik wypowiedział pełnomocnictwo. Rozprawę wyznaczoną na 2.10.2013r. odwołano z kolei z uwagi na chorobę sędziego sprawozdawcy, a był to jedyny przypadek odwołania z tej przyczyny, gdyż w pozostałych udało się zapewnić zastępstwo za nieobecnego sędziego. Bez bliższych wyjaśnień odwołano zatem tylko rozprawę wyznaczoną na 31.07.2013r. Rozprawa z 11.03.2011r. została natomiast odroczone bez przeprowadzenia zaplanowanych czynności, gdyż ówczesny sędzia sprawozdawca złożył wniosek o jego wyłączenie (i – jak należy zakładać – uznał, że winien wstrzymać się od udziału w sprawie – art. 51 k.p.c.). Choć zatem przypadki odwoływania rozpraw mają miejsce, to jednak nie są one liczne, a Sąd Rejonowy dąży niewątpliwie do uniknięcia takich sytuacji, skoro wyznacza tzw. terminy dodatkowe.

Nie przekonują również zarzuty skargi związane z niecelowym – według skarżącego – nakłanianiem stron przez Sąd Rejonowy do podjęcia próby ugodowego zakończenia sprawy. Możliwość zawarcia porozumienia dwukrotnie sygnalizowali sami uczestnicy (na rozprawie 18.05.2011r. oraz na rozprawie 15.05.2013r.), natomiast z protokołów nie wynika, aby wnioskodawca z góry wykluczał taką możliwość i oponował przeciwko odroczeniu rozprawy celem prowadzenie pertraktacji ugodowych. Co więcej nie było to jedyną przyczyną odroczenia rozpraw, na których taka propozycja padała. Rozprawa z 18.05.2011r. została odroczone również celem zwrócenia się do biegłego S. o potwierdzenie aktualności opinii z 21.01.2009r., a rozprawa z 15.05.2013r. – celem ustosunkowania się przez strony do uzupełniającej opinii biegłego W. z 9.05.2013r.

Skarżący wyraża ponadto zastrzeżenia odnośnie całkowitego czasu trwania niniejszego postępowania, od którego wszczęcia – na skutek wniosku złożonego w dniu 24.09.2001r. – upłynęło już ponad 12 lat. Kwestia ta była już przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego w dwóch wcześniejszych postępowaniach skargowych i ocenę wówczas zaprezentowaną Sąd Okręgowy zasadniczo podziela. Z całą pewnością nie można uznać, jak twierdzi skarżący, aby sprawa była „prosta i przejrzysta”. Już w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20.03.2009r. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na skomplikowany charakter sprawy wynikający z samej jej istoty oraz że na długotrwałość przedmiotowego postępowania wpływ miały takie dodatkowe okoliczności, jak zmiany stanowisk stron, występowanie z nowymi roszczeniami czy zmiany stanu prawnego składników wchodzących do majątku wspólnego, które powodowały konieczność wzywania do udziału w sprawie kolejnych uczestników. Podobne stanowisko zajął Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 4.03.2011r., zwracając jedynie uwagę na potrzebę koncentracji materiału dowodowego. Stosowne działania Sąd Rejonowy podjął, natomiast wydanie orzeczenia co do istoty wymagało przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych geodety i rzeczoznawcy majątkowego. Konieczność uzupełniające postępowanie dowodowe jest też konsekwencją rozszerzania m.in. przez wnioskodawcę – o dalsze okresy – roszczenia dotyczącego rozliczenia z tytułu posiadania przez uczestników lokalu mieszkalnego.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w analizowanym okresie nie wystąpiła w sprawie przewlekłość postępowania w rozumieniu art. 2 ustawy. W tym stanie rzeczy skarga podlegała oddaleniu na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy jako niezasadna.

/-/ Anna Paszyńska-Michałowska/-/ Joanna Andrzejak-Kruk/-/ Ewa Frasz -Przychodni